

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/44/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6911205425
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6911205425.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcov 1/ G. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, štátny občan SR, 2/ L. X., rod. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. 5, štátny občan SR, 3/ Z. S., rod. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. XX, štátny občan SR, 4/ E. N., rod. N., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. N., J.Š.M. O. XX/XX, štátny občan SR, 5/ Z. S., trvale bytom I. XXX, štátny občan SR a 6/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, štátny občan SR proti žalovaným 1/ Z. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. N., N. X/XX, štátny občan SR, 2/ I. K., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, štátny občan SR, 3/ Z. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, štátny občan SR, 4/ Y. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, štátny občan SR, 5/ F. M. H., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. S., Z. XXX/XX, štátny občan SR, 6/ F. Z. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y., E. XXX/XX, štátny občan SR, 7/ F. D. A., rod. E., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y., E. XXX/XX, štátny občan SR, žalovaní 6/, 7/ zastúpení právnym zástupcom JUDr. Pavlom Halajom, so sídlom Revúca, Námestie slobody 2, 8/ Družstvo podielnikov Včelince, Rimavská Sobota, Košická cesta, 9/ Z. N., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom P., L. XXX/X, štátny občan SR, 10/ K. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y. č. 4, štátny občan SR, 11/ Slovenská republika, zast. Slovenským pozemkovým fondom, Bratislava, Búdkova cesta 36, 12/ D. H., 13/ Y. H., nar. XX. XX. XXXX, obaja žalovaní na neznámom mieste, zastúpení opatrovníčkou D. H., tajomníčkou Okresného súdu Rimavská Sobota, 14/ K. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., V L. XXX/XXX, XXX XX Q., Česká republika, (právny nástupca po Z. H., nar. XX. XX. XXXX, ktorý zomrel XX. XX. XXXX) 15/ D. E., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XX, U. XX, štátny občan SR, 16/ D. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I., K. cesta 4, štátny občan SR a 17/ Z. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X., N. XXXX/XX, štátny občan SR, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o späťvzatí žaloby žalobcami 1/ až 4/ a odvolaní žalobcov 1/ až 4/ proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 8C/91/2011-183 z 10. apríla 2015, takto

rozhodol:

I. Späťvzatie žaloby žalobcami 1/ až 4/ nepripúšťa.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku, ktorým žalobu zamietol a v druhom výroku, ktorým označeným žalovaným náhradu trov konania nepriznal, potvrdzuje.

III. Rozsudok súdu prvej inštancie v treťom výroku o povinnosti žalobcov 1/ až 6/ spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi žalovaných 6/ a 7/ mení tak, že žalobcovia 1/ až 6/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania na trovách právneho zastúpenia vo výške 995,41 € na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. Pavla Halaja, vedený vo I., a. s., pobočka V. číslo účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX, IBAN SK XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, N. kód N. do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobcovia 1/ až 4/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

V. Ostatným žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ až 4/ nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobu o určenie, že nehnuteľnosti parcela č. XXX/XX - zastavaná plocha o výmere 287 m², parc. č. XXX/XX - zastavaná plocha o výmere 301 m², parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 5674 m² a parc. č. XXX/X o výmere 128 m² vytvorené geometrickým plánom F.. V. H. č. 34851887-74/2013 overeného Okresným úradom V. N., katastrálny odbor pod číslom 388/2013 dňa 02. 10. 2013 patria do dedičstva po nebohej S. N., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, ktorá zomrela XX. XX. XXXX, naposledy bytom V. XXX, súd prvej inštancie zamietol v celom rozsahu. Žalobcom 1/ až 6/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania vo výške 995,41 €. Ostatným žalovaným náhradu trov konania voči žalobcom nepriznal.

1.1. Uznesením č. k. 8C/91/2011-137 z 01. 04. 2014 pripustil prvoinštančný súd zmenu žaloby ohľadne predmetu konania, vo vzťahu ku ktorému sa domáhali žalobcovia žalobou doručenou Okresnému súdu Rimavská Sobota 16. 05. 2011 určenia, že patria do dedičstva po nebohej S. N.. Týmto istým uznesením pripustil aj vstup ďalšej žalobkyne do konania, aby okruh účastníkov na strane žalobcov zodpovedal okruhu dedičov po nebohej S. N.. Výsluchom strán sporu, svedkov a predloženými listinnými dokladmi ako aj vyjadrením Obce V. došiel k názoru, že žaloba nie je dôvodná. Pôvodne žiadali žalobcovia určiť, že do dedičstva po nebohej S. N. patria parcely v katastrálnom území V., zakreslené v geometrickom pláne L. M. zo dňa 09. 10. 2009 č. 32964099-6/2009 ako aj stavby rodinného domu a hospodárskych budov na tom skutkovom základe, že nebohý S. H., otec S. N., bol vlastníkom týchto nehnuteľností a daroval ich svojej dcére S. N. a jej manželovi G. N., žalobcovi 1/, ktorí tieto nehnuteľnosti od roku 1954 nerušene užívali. Titulom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa žaloby má byť vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam po uplynutí viac než 10-ročnej pokojnej, nepretržitej a dobromyseľnej držby žalobcom 1/ a jeho nebohou manželkou S. N.. Prvoinštančný súd skonštatoval, že takto vymedzené skutkové okolnosti veci nekorešponujú s navrhovaným petitom, podľa ktorého by mal súd určiť nehnuteľnosti v celosti do dedičstva po nebohej S. N.. V prípade, že by žalobcovia preukázali skutočnosti ohľadne darovania nehnuteľností S. H. G. a S. N., mohol by súd prvej inštancie rozhodnúť len tak, že predmetné nehnuteľnosti boli ku dňu smrti poručiťky S. N. v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov S. N. a G. N.. Žalobcovia podľa názoru okresného súdu nepreukázali ani tú skutočnosť, že vlastníkom nehnuteľností, z ktorých geometrickým plánom boli vytvárané nové parcely, bol údajný darca S. H.. K tomuto záveru dospel oboznámením sa s listami vlastníctva č. XXX, XXX a XXX pre katastrálne územie V., kde S. H. ako ich zomrelý pôvodný vlastník, vedený nie je. Žalobcovia nepreukázali tvrdené skutočnosti z návrhu, t. j. neunesli dôkazné bremeno, čo malo za následok, že súd ich žalobu zamietol. Povinnosť tvrdenia a navrhovania dôkazov na preukázanie tvrdených skutočností pre úspech v konaní vyplývala žalobcom z ustanovenia § 120 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O.s.p.“).

1.2. Nárok na náhradu trov prvoinštančného konania si uplatnili len žalovaní 6/ a 7/, ktorí boli zastúpení advokátom. O povinnosti žalobcov zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s ohľadom na ich plný úspech v konaní. Ostatní žalovaní, i keď mali v spore úspech, náhradu trov konania nepožadovali, tak len z tohto dôvodu im náhrada trov konania priznaná nebola.

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali žalobcovia 1/ až 4/ v časti, v ktorej bola žalobca zamietnutá a rozhodnuté o povinnosti žalobcov 1/ až 6/ zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu žalovaných 6/ a 7/ náhradu trov právneho zastúpenia v sume 995,41 €. Nesúhlasili s právnym záverom súdu prvej inštancie, že ak by žalobcovia preukázali v žalobe tvrdené skutočnosti ohľadne darovania a vydržania nehnuteľností, mohol by súd rozhodnúť len tak, že označené nehnuteľnosti boli ku dňu smrti S. N. a žalobcu 1/ v ich bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Takýto právny záver súdu nie je v súlade s Občianskym zákonníkom a jeho úpravou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Veci darované podľa § 143 Občianskeho zákonníka do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatria. Súd prvej inštancie vôbec nezistoval, či ku dňu smrti S. N. bezpodielové spoluvlastníctvo manželov existovalo, a či nezanklo už počas manželstva. Žalobcovia nikdy netvrdili žiadne také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že v žalobe označené nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

2.1. Súdu prvej inštancie odvolatelia vytýkali, že v konaní bola porušená zásada predvídateľnosti, na ktorej stál Občiansky súdny poriadok. Súčinnosťou od 15. 10. 2008 bol zákonom č. 384/2008 Z. z.

novelizovaný Občiansky súdny poriadok za účelom zabrániť vydaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí. V ustanovení § 213 ods. 2 O. s. p. sa posilnilo právo účastníka na spravodlivý súdny proces tým, že účastník mohol až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Súd prvej inštancie vykonal vo veci viaceré pojednávania, na ktorých konajúca sudkyňa neuviedla, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné tak, aby účastníci konania mohli upraviť ďalší procesný postup v konaní. Súd nedodrжал postup podľa § 118 ods. 2 O. s. p. Tým je konanie postihnuté procesnou nesprávnosťou, ktorá viedla k zmareniu účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením. K takémuto záveru dospel Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3MCdo/18/2010. Ak súd prvej inštancie považoval petit za nekorešpondujúci so žalobnými tvrdeniami, mohol už na prvom pojednávaní rozhodnúť tak, ako v napadnutom rozhodnutí a nemuselo sa na rozhodnutie čakať štyri roky a nemuseli vzniknúť zbytočné výdavky na trovy konania. Súd prvej inštancie nevysvetlil, z akých dôvodov a pohnútok zamietol celú žalobu aj napriek tomu, že žaloba bola dôvodná minimálne čo do časti, že aspoň polovica nehnuteľností patrí do dedičstva po nebohej S. N.. Rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené. Konanie pred súdom prvej inštancie je postihnuté inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a postupom súdu sa účastníkom odňala možnosť konať pred súdom.

2.2. Odôvodnenie rozhodnutia je podľa názoru žalobcov 1/ až 4/ vnútorne rozporné. Súd prvej inštancie na jednej strane konštatuje, že z vykonaného dokazovania po oboznámení sa s návrhom na začatie konania výsluchom žalobcov, žalovaných, po oboznámení sa s písomným prehlásením žalovaných zistil, že nehnuteľnosti od roku 1954 užívala t. č. nebohá S. N. spolu s manželom so žalobcom 1/ a tieto nehnuteľnosti im ako to vyplýva zo žaloby a následne vykonaného dokazovania mal darovať S. H., ktorý zomrel XX. XX. XXXX a na druhej strane konštatuje, že z vykonaného dokazovania najmä predložených listín nevyplývajú žalobcami tvrdené skutočnosti, a síce, že boli nehnuteľnosti darované nebohej S. N. a jej manželovi od S. H. ako pôvodného vlastníka. Súd prvej inštancie opomenul prihliadnúť na listinný dôkaz vyhotovený v maďarskom jazyku nachádzajúci sa v súdnom spise, z ktorého nepochybne vyplýva, že pôvodný vlastník sa volal S. H.. Ak súd skonštatoval, že pôvodný vlastník na žiadnej listine uvedený nebol, majú žalobcovia 1/ až 4/ za to, že súd pri hodnotení dôkazov pochybil závažným spôsobom aj v tomto smere a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Absencia zrozumiteľných dôvodov rozhodnutia patrí medzi vady konania v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.

2.3. Žalobcovia 1/ až 4/ nesúhlasia ani s výrokom o povinnosti nahradiť spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi žalovaných 6/ a 7/. Súd nerozhodol o trovách konania účastníkov konania, ale o trovách právneho zástupcu žalovaných 6/ a 7/. Takéto právne posúdenie veci nie je v medziach zákona. Súd pochybil aj pokiaľ ide o výšku priznaných trov právneho zastúpenia. Podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhláška č. 655/2004 Z. z.) nemohol súd priznať trovy právneho zastúpenia z titulu odmeny za úkon právnej služby vo výške 50 % tarifnej odmeny u každého zastúpeného. Pri spoločných úkonoch týkajúcich sa viacerých klientov sa zo zákona znižuje výška tarifnej odmeny advokáta podľa § 13 ods. 2 uvedenej vyhlášky. Z odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu ku trovám konania žalovaných 6/ a 7/ nie je možné zistiť, za aké úkony právnej služby bola odmena prisúdená, akým spôsobom mal súd prvej inštancie preukázať, že právny zástupca žalovaných 6/ a 7/ je platcom DPH. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, či za odročené pojednávanie bez prejednaní veci priznal 1-tinu tarifnej odmeny len vo vzťahu k jednému z účastníkov konania alebo za oboch. Rozhodnutie súdu aj vo vzťahu k trovám konania musí byť odôvodnené tak, aby účastníci nemuseli pátrať po príčinách a dôvodoch rozhodnutia. Žalobcovia namietajú aj tú skutočnosť, že súd prvej inštancie neskúmal, či nie sú splnené podmienky podľa § 150 ods. 1 O.s.p. pre nepriznanie náhrady trov konania žalovaným 6/ a 7/ z dôvodov hodných osobitného zreteľa, hoci je evidentné, že takéto dôvody v posudzovanej veci existujú. Žalobca 1/ má 94 rokov, podlomené zdravie a jediným zdrojom jeho príjmu je nízky dôchodok, z ktorého podstatnú časť minie na lieky a na náklady spojené so živobytím, kým žalovaní 6/ a 7/ sú slušne zarábajúci vysokoškolsky vzdelaní spoluobčania, ktorým by rozhodne čiastka predstavujúca trovy ich právneho zastúpenia nechýbala. Aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. odôvodňoval aj charakter sporu. Strany sporu sa v priebehu konania dohodli, že vec vyriešia mimosúdne. Na ich veľké prekvapenie však súd i napriek tomu v konaní pokračoval ďalej.

2.4. Na základe uvedených dôvodov s poukazom na ustanovenie § 205 ods. 2 písm. a) O. s. p. navrhli odvolatelia zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch a v tejto časti vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

2.5. Ďalším podaním doručeným súdu prvej inštancie v rovnaký deň ako odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie vzali žalobcovia 1/ až 4/ späť žalobu s odôvodnením, že v priebehu konania prejavili strany sporu ochotu vec riešiť mimosúdne. Za takýchto okolností podľa názoru odvolateľov zotrvanie

na podanej žalobe je nadbytočné a sú presvedčení, že sa vec vyporiada k plnej spokojnosti všetkých zainteresovaných aj mimosúdne. Žalobu vzali späť v celom rozsahu s poukazom na to, že rovnaký úmysel má aj žalobkyňa, ktorá nie je zastúpená právnym zástupcom JUDr. Ladislavom Csákóm. Navrhli pripustiť späťvzatie žaloby, zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnej zo strán nepriznať náhradu trov konania z dôvodov uvedených v odvolaní proti rozsudku vo veci samej.

3. K odvolaniu žalobcov 1/ až 4/ sa vyjadril len žalovaný 1/ Z. H. a žalovaní 6/ a 7/ F.. Z. A. a D. A.. Ostatní žalovaní zostali v odvolacom konaní nečinní. Žalovaná 5/ F.. M. H. oznámila súdu, že nerozumie podaniu žalobcu, z tohto dôvodu sa k nemu nedokáže vyjadriť.

4. Žalovaný 1/ nesúhlasil s určením vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcov právnym titulom vydržania. Súhlasil s tým, aby bolo podielové spoluvlastníctvo zrušené tak, aby sa pri delbe pôdy dodržali výmery potvrdené výpisom z registra obnovenej evidencie pozemkov. K späťvzatiu žaloby žalobcami sa žalovaný 1/ nevyjadril.

5. Žalovaní 6/ a 7/ nesúhlasili so späťvzatím žaloby, i keď prejavili záujem o mimosúdne riešenie sporu, ktorý naďalej pretrváva. Sám žalovaný 6/ sa viackrát pokúsil o mimosúdne riešenie spolu ústretovými návrhmi na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nehnuteľnosti, ktoré žalobcovia ignorovali a trvali na prejednaní veci súdom. K späťvzatiu žaloby pristúpili niektorí zo žalobcov až po vyhlásení rozsudku, ktorým bola ich žaloba zamietnutá. Podľa názoru žalovaných 6/ a 7/ viedli žalobcov 1/ až 4/ k späťvzatiu žaloby špekulatívne dôvody. Súd prvej inštancie zamietol žalobu pre neunesenie dôkazného bremena žalobcami a nesprávnu formuláciu žalobného návrhu. Keďže neunesenie dôkazného bremena žalobcovia nevedia odstrániť v odvolacom konaní, zastavenie tohto konania je prakticky jediným spôsobom ako umožniť žalobcom podať obdobnú žalobu opakovane, bez hrozby zastavenia konania pre prekážku veci právoplatne rozsúdenej. Meritórne rozhodnutie súdu vo veci položí pevný základ budúcich vzťahov medzi stranami sporu, pretože znemožní žalobcom iné riešenie, ako dohodu, resp. súdne rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Z tohto dôvodu nesúhlasia žalovaní 6/ a 7/ so späťvzatím žaloby a navrhujú podľa § 370 ods. 2 C. s. p., aby odvolací súd späťvzatie žaloby nepripustil. Žalovaní 6/ a 7/ nemajú záujem zotrvať v spoluvlastníctve tých pozemkov, ktorých výlučné užívanie si uzurpovali žalobcovia, ale netrvajú ani na vydaní bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v tomto výlučnom užívaní časti spoločných nehnuteľností. Na druhej strane však žalovaní 6/ a 7/ nemôžu súhlasiť s tým, aby nemali hmotnoprávne oprávnenie umožňujúce im prístup na vlastný pozemok, na ktorom majú zriadené stavby, vrátane rodinného domu, odvodené od podielového alebo výlučného vlastníctva v tejto časti spoločných pozemkov.

6. K odvolaniu žalobcov 1/ až 4/ vo veci samej a proti výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovaným 6/ a 7/ žalovaní 6/ a 7/ uviedli, že pre úspech vo veci bolo povinnosťou žalobcov tvrdiť a preukázať, že S. H. bol pôvodným výlučným vlastníkom nehnuteľností, ohľadne ktorých sa domáhajú žalobcovia určenia vlastníckeho práva a že tento bol v čase údajného darovania oprávnený s predmetom daru nakladať, že označené nehnuteľnosti S. H. daroval žalobcovi 1/ a S. N., že S. N. a žalobca 1/ boli dobromyseľní pri vstupe do držby i počas jej trvania v tom, že im sporné nehnuteľnosti patria (že pozemky neužívajú ako podieloví spoluvlastníci ani ako výprosu), a že dobromyseľná držba trvala po celú zákonom stanovenú vydržaciú dobu. Žalobcovia nepredložili súdu prvej inštancie listinu preukazujúcu vlastníctvo S. H. k sporným nehnuteľnostiam a neboli schopní preukázať ani svoje tvrdenie o údajnej existencii darovacej zmluvy zhodnými výpoveďami, prípadne výpoveďami žalovaných a svedkov. Tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí a že s ňou nakladal ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné. V konaní nebolo preukázané, že by nebohá S. N. a žalobca 1/ užívali sporné nehnuteľnosti ako výlučne svoje vlastníctvo. Pokiaľ ostatní podieloví spoluvlastníci akceptujú to, že časť pozemkov užívajú len niektorí zo spoluvlastníkov, prípadne cudzie osoby bez hmotnoprávneho oprávnenia k pozemkom, neznamená to, že označené osoby splnili podmienku držby sporných pozemkov po zákonom stanovenú vydržaciú dobu. Podanie žaloby bolo motivované nechotou žalobcov dohodnúť sa s ostatnými podielovými spoluvlastníkmi na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam za odplatu. Súd prvej inštancie správne právne posúdil vec, pokiaľ žalobu zamietol pre nepreukázanie splnenia podmienok vydržania bez ohľadu na to, či u žalobcu 1/ a nebohej S. N. malo dôjsť k nadobudnutiu sporných nehnuteľností do podielového alebo bezpodielového spoluvlastníctva. K nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním by mohlo dôjsť teoreticky až za účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník. Keďže vydržanie nie je vylúčené ako spôsob nadobudnutia

majetku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, tieto osoby mohli teoreticky nadobudnúť sporné nehnuteľnosti len do svojho bezpodielového spoluvlastníctva. Rozhodnutie o dedičstve nie je možné obchádzať určením vlastníckeho práva priamo dedičom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je možné považovať za prekvapivé, pokiaľ dospel k názoru, že by nehnuteľnosti mohli patriť len do bezpodielového spoluvlastníctva manželov S. N. a žalobcu 1/, že sporné pozemky nebohá S. N. neužívala ako svoje výlučné vlastníctvo a žalobcovia nepreukázali ani vlastníctvo právneho predchodcu S. N.. Je pravda, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje dve tvrdenia, ktoré si navzájom protirečia, avšak vzhľadom na celý text odôvodnenia nemožno rozhodnutie prvoinštančného súdu vyhodnotiť ako nepreskúmateľné. Žalobcovia poukazujú v odvolaní na bližšie nešpecifikovanú listinu vyhotovenú v maďarskom jazyku, v ktorej by mal byť ako pôvodný vlastníak sporných nehnuteľností uvedený S. H.. Táto ich námietka nie je dôvodná a nemožno jej priznať právnu relevanciu. Sporné nehnuteľnosti sú zapísané v katastri nehnuteľností, preto ich špecifikácia musí vychádzať zo zápisu na príslušnom liste vlastníctva. Ak vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcov nebolo zapísané v katastri nehnuteľností, bolo možné jeho vlastníctvo preukázať pozemnoknižnou vložkou a písomnou identifikáciou parciel z pozemnoknižného stavu na stav v katastri nehnuteľností. Žalobcovia takéto dôkazy súdu prvej inštancie nepredložili. Žalovaným ani nie je zrejmé, o akú písomnosť v cudzom jazyku sa má jednať a zdôrazňujú, že žalobcovia nezabezpečili preklad tejto listiny.

6.1. Za nedôvodnú považujú žalovaní 6/ a 7/ námietku žalobcov, že súd nerozhodol o náhrade trov účastníkom konania, ale ich právnenému zástupcovi. Súd prvej inštancie v súlade s Občianskym súdnym poriadkom platným a účinným v čase vyhlásenia rozsudku priznal žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania spočívajúcich v trovách ich právneho zastúpenia a za platobné miesto podľa § 149 ods. 1 O. s. p. určil účet advokáta.

6.2. Žalovaní 6/ a 7/ navrhli potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a náhradu trov odvolacieho konania zaviazat' žalobcov 1/ až 4/.

7. V písomnom podaní doručenom súdu prvej inštancie 16. 11. 2016 odvolatelia uviedli, že k späťvzatiu žaloby ich nevedli špekulatívne dôvody, ale možnosť riešenia sporu mimosúdnou cestou. Napriek tomu, že žalovaní 6/ a 7/ nesúhlasili so späťvzatím žaloby, po vyhotovení tohto podania navštívili právneho zástupcu žalobcov 1/ až 4/ s opätovným ubezpečením, že vec je možné riešiť mimosúadne. Na tom, že vec sa bude riešiť mimo súdu dohodli sa so žalovaným 6/ aj žalobkyne 2/ L. X. a 6/ D. E.. Na nesúhlas so späťvzatím žaloby musia mať žalovaní v zmysle § 370 ods. 2 C. s. p. vážne dôvody. Doposiaľ takéto vážne dôvody neuviedli. Pokiaľ odvolací súd bude akceptovať nesúhlas žalovaných 6/ a 7/ so späťvzatím žaloby, posúdi, či vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie je správny názor žalobcov 1/ až 4/ vyjadrený v odvolaní alebo názor žalovaných 6/ a 7/ prezentovaný v ich vyjadrení k podanému odvolaniu. Žalobcovia 1/ až 4/ zotrvali na späťvzatií žaloby aj na podanom odvolaní. Súdu súčasne oznámili, že ich v ďalšom konaní už zvolený právny zástupca JUDr. Ladislav Csákó zastupovať nebude.

8. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie zomrel žalovaný 14/ Z. H., po ktorom podľa uznesenia Okresného súdu v Ostrave, Česká republika sp. zn. 99D/1918/2015 z 19. XX. 2015 dedil jeho syn K. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q..

9. Žaloba o určenie, že konkrétne nehnuteľnosti patria do dedičstva po nebohej S. N., ktorá zomrela XX. XX. XXXX bola podaná 5 žalobcami proti 17 žalovaným na Okresnom súde Rimavská Sobota dňa 16. 05. 2011. Žalobcovia sú dedičia po nebohej S. N. a žalovaní sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľností v katastrálnom území V., z ktorých mali vzniknúť nové parcely zakreslené v geometrickom pláne geodeta L. M. č. 32964099-6/2009 zo dňa 09. 10. 2009 a po zmene žaloby parcely vytvorené geometrickým plánom č. 34851887-74/2013 zo dňa 18. 09. 2013 vyhotoveného F. V. H.. Po zistení, že okruh strán sporu na strane žalobcov nie je úplný, pretože do úvahy ako dedička po nebohej S. N. prichádza aj D. E., navrhli žalobcovia vstup tejto osoby do konania na strane žalobcov. O pripustení vstupu D. E. do konania na strane žalobcov, rozhodol súd prvej inštancie právoplatne uznesením č. k. 8C/91/2011-136. Advokát JUDr. Ladislav Csákó zastupoval v konaní len štyroch žalobcov G. N., L. X., Z. S. a E. N..

9.1. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom z 10. 04. 2015 a späťvzatie žaloby bolo doručené štyrmi žalobcami 1/ až 4/ dňa 07. 07. 2015. Súd prvej inštancie konal vo veci podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

10. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj C. s. p.), ktorý zrušil Občiansky súdny poriadok k 30. 06. 2016. Podľa § 470 ods. 1, 2 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho

účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

11. Krajský súd, ako súd odvolací, príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcov a späťvzatí žaloby žalobcami po rozhodnutí súdu prvej inštancie prejednal vec už podľa ustanovení Civilného sporového poriadku v súlade s § 470 ods. 1 C. s. p., avšak rešpektujúc ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p. skúmal účinky späťvzatia žaloby žalobcami 1/ až 4/ podľa ustanovenia § 208 Občianskeho súdneho poriadku, i keď vyjadrenie k tomuto procesnému úkonu doručili žalovaní 6/, 7/ súdu prvej inštancie až 02. 09. 2016 za účinnosti Civilného sporového poriadku z dôvodu, že účinky späťvzatia žaloby žalobcami 1/ až 4/ nastali dorúčením písomného podania žalobcov o tomto procesnom úkone súdu prvej inštancie 07. 07. 2015 a stanovisko k späťvzatiu žaloby mohli zaujať žalovaní len po tom, ako im súd prvej inštancie 30. 06. 2016 (posledný deň účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) oznámil, že žalobcovia 1/ až 4/ vzali späť žalobu a požiadal ich o súhlas so späťvzatím žaloby. Len takýto postup rešpektuje základné princípy C. s. p. o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov odvolacieho konania, ktoré začalo, ale neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/181/2015 z 22. 11. 2016).

12. Pre správne posúdenie účinkov späťvzatia žaloby žalobcami 1/ až 4/ je potrebné poukázať na to, že na strane žalobcov aj na strane žalovaných vystupovalo viac účastníkov. Podľa § 91 O. s. p., ak je navrhovateľov alebo odporcov v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba. Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmiery je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane.

12.1. Na strane žalobcov vystupovalo šesť účastníkov, len štyria z nich vzali späť žalobu. Žalobcovia ako dedičia po nebohej S. N. tvorili nerozlučné spoločenstvo účastníkov podľa § 91 ods. 2 O. s. p., z tohto dôvodu na späťvzatie žaloby bol potrebný súhlas všetkých žalobcov, ktorý v konaní preukázaný nie je. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali žalobcovia 1/ až 4/ a len žalobcovia 1/ až 4/ vzali späť žalobu a žalobkyne 5/ a 6/ k tomuto úkonu nezaujali žiadne stanovisko.

12.2. Postavenie nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 O. s. p. a v spore mali aj žalovaní na 1. až 17. mieste, ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností, z ktorých sa vytvárali parcely registra „C“, tvoriace predmet konania. Odvolací súd je toho názoru, že pre zastavenie konania po rozhodnutí súdu prvej inštancie bol potrebný súhlas všetkých žalovaných v zmysle § 208 O. s. p. a pokiaľ dvaja zo žalovaných nesúhlasili so späťvzatím žaloby, odvolací súd späťvzatie pripustiť nemôže z dôvodu, že podľa § 208 O. s. p. súd späťvzatie pripustiť nemohol, ak druhý účastník s tým nesúhlasil. Nesúhlas druhý účastník odôvodňovať podľa § 208 O. s. p. nemusel.

12.3. K odlišnému záveru, že pripustiť späťvzatie žaloby odvolací súd nemôže by nedospel odvolací súd ani v prípade, ak by účinky späťvzatia žaloby posudzoval podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, ako to navrhujú žalobcovia v odvolaní z dôvodu, že aj podľa § 77 C. s. p. tvoria žalobcovia aj žalovaní nerozlučné spoločenstvo, pri ktorom sa vyžaduje na späťvzatie žaloby súhlas všetkých, ktorí vystupujú na jednej strane a rovnako to platí aj pre súhlas so späťvzatím žaloby. Podľa § 370 ods. 2 C. s. p. sa pre nesúhlas so späťvzatím žaloby od protistrany vyžaduje preukázanie vážnych dôvodov nesúhlasu. Žalovaní 6/ a 7/ odôvodňujú nesúhlas so späťvzatím žaloby žalobcami 1/ až 4/ tým, že meritórne rozhodnutie vo veci o určenie vlastníckeho práva vydržaním ku konkrétnym nehnuteľnostiam zabráni žalobcom opätovne podať identickú žalobu pre prekážku veci rozsúdenej a žalobcovia budú nútení rokovať so žalovanými o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam. Bez vplyvu na rozhodnutie odvolacieho súdu o nepripustení späťvzatia žaloby odvolací súd len ako poznámku uvádza, že tento dôvod prednesený žalovanými 6/ a 7/ by bolo možné akceptovať, vzhľadom aj na dĺžku trvania sporu od mája 2011 do februára 2018. Po dobu trvania sporu žalobcovia nepresvedčili súd, že ich žalobca na určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam je dôvodná.

13. Podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku musel odvolací súd posudzovať aj rozsah svojej prieskumnej činnosti v spore, keď odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podali dňa 07. 07. 2015 len štyria zo šiestich žalobcov. Podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bol odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, okrem prípadov vymedzených v § 212 ods. 2. Na prejednávanú vec je potrebné aplikovať ustanovenie § 212 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého nie súd viazaný

rozsahom odvolania v prípadoch, keď ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že rozhodnutie sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, a kde platia úkony jedného z nich aj pre ostatných (§ 91 ods. 2), hoci odvolanie podal len niektorý z účastníkov. Na vady konania podľa § 212 ods. 3 O. s. p. prihliadal odvolací súd len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

14. Z odvolacích dôvodov vymedzených v § 205 ods. 2 citujú žalobcovia 1/ až 4/ v odvolaní len ustanovenie § 205 ods. 2 písm. a) O. s. p., podľa ktorého je možné odvolanie odôvodniť tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., ale z hľadiska obsahu odvolania odvolací súd konštatuje, že žalobcovia 1/ až 4/ vytkajú súdu prvej inštancie podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O. s. p. aj to, že na základe vykonaných dôkazov dospel súd k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rovnakým spôsobom je viazanosť odvolacieho súdu rozsahom odvolania vyjadrená aj v ustanovení § 379 písm. b) Civilného sporového poriadku a žalobcami 1/ až 4/ uplatnené odvolacie dôvody spadajú teraz pod ustanovenie § 365 ods. 1 písm. d), f), h) C. s. p. Odvolací súd je podľa § 383 C. s. p. viazaný skutkovým stavom tak ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Odvolací súd nezistil potrebu doplnenia alebo zopakovania dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. Podmienky pre nariadenie odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. splnené neboli. Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie v súlade s § 383 C. s. p., len z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný (a bol nimi viazaný aj podľa § 212 ods. 1 C. s. p.) a rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej a jednom výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správny vo výroku potvrdil a formálne zmenil vo výroku o trovách konania žalovaných 6/ a 7/ podľa § 388 C. s. p.

15. Súd prvej inštancie popísal svoje zistenia a úvahy, ktoré ho viedli k rozhodnutiu vo veci samej na strane 12. až 15. odôvodnenia rozhodnutia. V druhom odseku na 12. strane konštatoval iba to, že predmetom konania je určenie, že parcely vytvorené geometrickým plánom F. V. H. č. 34851887-74/2013 z 18. 09. 2013 označené ako parcela č. XXX/XX - zastavaná plocha o výmere 287 m², parcela č. XXX/XX - zastavaná plocha o výmere 301 m², parcela č. XXX/X - orná pôda o výmere 5674 m², parcela č. XXX/X o výmere 128 m² patria do dedičstva po nebohej S. N., ktorá zomrela XX. XX. XXXX z dôvodu, že od roku 1954 užívala tieto nehnuteľnosti S. N. spolu s manželom a podľa obsahu žaloby tieto nehnuteľnosti mal žalobcovi 1/ a nebohej manželke žalobcu 1/ darovať S. H., ktorý zomrel XX. XX. XXXX. V prvom odseku na 13. strane vyhodnotil súd prvej inštancie skutkové tvrdenia žalobcov tak, že nimi tvrdené skutočnosti z označených a vykonaných dôkazov nevyplývajú, že nebolo preukázané, že nebohý S. H. daroval nehnuteľnosti nebohej S. N. a G. N. a nezistil ani to, že by S. H. (údajný darca) bol pôvodným vlastníkom nehnuteľnosti. Na listoch vlastníctva č. XXX, XXX a XXX kat. úz. V. podľa zistenia prvoinštančného súdu S. H. ako vlastníka zapísaný nie je. V tejto časti odôvodnenia poukázal súd prvej inštancie na to, že tvrdenia žalobcov v žalobe o vstupe do dobromyseľnej držby nebohej S. N. a G. N. po darovaní nehnuteľnosti S. H. týmito dvom osobám po X nemôže s úspechom odôvodniť navrhovaný žalobný petit, že označené nehnuteľnosti v celosti patria do dedičstva po nebohej S. N., pretože, ak by boli preukázané žalobcami tvrdené skutočnosti ohľadne darovania a vydržania nehnuteľnosti S. N. a G. N., mohol by súd rozhodnúť len tak, že označené nehnuteľnosti boli ku dňu smrti S. N. v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov S. N. a G. N..

16. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcami tvrdené skutočnosti v žalobe a v priebehu konania a vykonané dôkazy v konaní neodôvodňovali záver, že novovytvorené parcely geometrickým plánom F. V. H. patria v celosti do dedičstva po nebohej S. N..

16.1. Súd prvej inštancie prejednával vec počas účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorý už v § 79 ods. 1 ukladal žalobcovi opísať v žalobe rozhodujúce skutočnosti, od ktorých si odvodzuje nárok a označiť dôkazy, ktorých sa dovoláva. Povinnosť účastníka označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení bola uložená aj v § 120 ods. 1 O. s. p. Aj v sporovom konaní mohol súd založiť svoje skutkové zistenia na zhodnom tvrdení účastníkov, avšak v prejednáwanej veci sa nezhodovali ani skutkové tvrdenia žalobcov. Súd prvej inštancie vyhodnotil žalobu ako vadnú, z tohto dôvodu vyzval žalobcov uznesením č. k. 8C/91/2011-27 z 30. 05. 2011 na opravu a doplnenie žaloby. Reakciou žalobcov na túto výzvu bolo doplnenie žaloby na č.l. 36 až 47 spisu, kde k výzve súdu prvej inštancie, aby opísali pravdivo rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce žalobu, uviedli žalobcovia 1/ až 4/ iba to, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je daný tým, že žalovaný 6/ svojvoľne stavia na spornom pozemku a zamedzuje žalobcom 1/ až 4/ prístup k nemu tak, ako je to zaužívané už desaťročia. Vyslovili

presvedčenie, že z obsahu ich žaloby a priložených listinných dôkazov jasne vyplýva na základe akých skutočností sa domáhajú určenia vlastníckeho práva v zmysle § 80 písm. c) O. s. p.

16.2. Z listín predložených žalobcami súdu prvej inštancie je zistiteľné iba to, že novovytvorené parcely CKN XXX/XX zastavaná plocha o výmere 287 m², parc. č. XXX/XX zastavaná plocha o výmere 301 m², parc. č. XXX/X orná pôda o výmere 5674 m² a parc. č. XXX/X zastavaná plocha o výmere 128 m² vznikli z parcel registra „E“ č. XXX/X, XXX/X, XXX/X a XXX/X zapísaných na LV č. XXX, z parcely č. XXX/X zapísanej na LV č. XXX a z parcely č. XXX zapísanej na LV č. XXX kat. úz. V.. Všetky tri listy vlastníctva boli ako príloha k žalobe predložené súdu prvej inštancie. Na LV č. XXX kat. úz. V. z 11. 05. 2011, na LV č. XXX kat. úz. V. z 11. 05. 2011 ani na LV č. XXX kat. úz. V. z 11. 05. 2011 sa skutočne právny predchodca žalobcov S. H. medzi podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nenachádza. Žalobcovia v žalobe neoznačili spoluvlastnícky podiel nehnuteľností, ktorý mal nebohý S. H. žalobcovi 1/ a jeho nebohej manželke z LV č. XXX, XXX a XXX kat. úz. V. darovať. Pri tomto skutkovom závere vyvodenom z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie nepochybil, ako to tvrdia žalobcovia 1/ až 4/ v odvolaní. Súčasťou súdneho spisu nie je žiadna listina v maďarskom jazyku, z ktorej by bolo možné odvodiť vlastnícke právo S. H. k sporným nehnuteľnostiam, v žiadnej listine sa neuvádza ani žalobcami 1/ až 4/ tvrdené meno ich právneho predchodcu v maďarčine S. H.. V žalobe ani jej doplnení žalobcovia nevysvetlili prečo žiadali určiť, že nehnuteľnosti v celosti patria do dedičstva po S. N., ak titulom nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcu 1/ a nebohej S. N., mal byť vydržanie vlastníckeho práva po uplynutí desaťročnej vydržacej doby (ktorej počiatok a koniec neuviedli). Pre rozhodnutie vo veci je bezvýznamný záver súdu prvej inštancie napádaný v odvolaní, že by za preukázania žalobcami tvrdených skutočností mohol súd určiť nehnuteľnosti len do bezpodielového spoluvlastníctva manželov S. N. a G. N., keď nebol preukázaný základ nároku, a to darovanie nehnuteľností týmto dvom osobám S. H. a ich vstup do dobromyseľnej držby v zmysle § 129 a § 130 Občianskeho zákonníka. Pravdivosť tvrdení žalobcov, že sa žalobca 1/ a jeho nebohá manželka cítili vlastníckymi nehnuteľnosťami, o ktoré v konaní ide z dôvodu ich dobromyseľnej držby od roku 1954 spochybňujú žalobcami predložené dva geometrické plány, ktoré vytvárali a ohraničovali predmet sporu z rozdielnych parcel registra „E“. Zhoda medzi geometrickými plánmi geodeta L. M. a F. V. H. je len u parcely KNE XXX/X a XXX/X z LV č. XXX, parc. č. XXX/X z LV č. XXX a parc. č. XXX z LV č. XXX, ale novovytvárané parcely majú odlišnú výmeru a konfiguráciu.

17. Odvolací súd nevníma odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie ako protirečivé, keď v druhom odseku na 12 strane súd prvej inštancie neprijal záver, že S. H. daroval nehnuteľnosti žalobcovi 1/ a jeho nebohej manželke, iba opísal, že podľa žaloby a výpovede žalobcov v konaní mal S. H. darovať tieto nehnuteľnosti G. N. a S. N., a výslovne konštatoval, že darovanie nehnuteľností preukázané nebolo.

XX. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na závere, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, čo malo za následok nepriaznivý výsledok sporu pre žalobcov.

19. V konaní o určenie, že určitá vec patrí do aktív dedičstva po poručiťovi, ide vlastne o spor o vlastnícke právo poručiťeľa. V spore zaťažovalo žalobcov bremeno tvrdenia, kedy a akým spôsobom sa nebohá S. N. stala vlastníčkou nehnuteľností, ktoré mali podľa zmenenej žaloby patriť v celosti do dedičstva po nej. Z tohto bremena tvrdenia vyplývala žalobcom aj dôkazná povinnosť preukázať, že ich tvrdenia sú pravdivé. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovia dôkazné bremeno neuniesli. Ich tvrdenia o darovaní nehnuteľností S. H. nebohej poručiťelke, prípadne žalobcovi 1/, spochybňovali žalovaní 6/, 7/, žalovaný 11/ a v priebehu konania zmenil svoje stanovisko aj žalobca 1/ Z. H. (č. l. 140). Starostka obce V. M. Z. dňa 22. 04. 2013 oznámila súdu prvej inštancie, že žalobcami predkladané potvrdenie Obce V. z 25. 08. 2010 o tom, že nehnuteľnosti vytvorené geometrickým plánom L. M. č. 32964099-6/2009 z 09. 10. 2009 parc. č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX a XXX/XX boli považované na základe dávnej kúpy a deľby za predmet vlastníctva S. H., ktorý nehnuteľnosti v roku 1954 daroval zaťovi G. N. a dcére S. N., rod. H., ktorí si na pozemku postavili rodinný dom a hospodárske budovy, a tieto nehnuteľnosti sú od roku 1954 považované za predmet vlastníctva manželov N. a následne jej dedičov, nie je potvrdenie vydané Obcou V., na potvrdení uvedená starostka, ani jej zástupca takéto potvrdenie nevydali a predmetné potvrdenie sa nenachádza v registratúre obce, ani v knihe odoslanej pošty. Obec nemá vedomosť o tom, kto a na aký účel predmetné potvrdenie vyhotovil.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4Cdo/146/2015 z 26. 11. 2015 vysvetlil, že základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukázania je ust. § 120 ods. 1 veta prvá O. s. p., podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Predpokladom

dôkaznej povinnosti je tvrdenie skutočností účastníkom, tzv. bremeno tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Účastník, ktorý nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočností rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti bude mať pre účastníka väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočností. Okruh rozhodujúcich skutočností je určovaný hypotézou právnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t. j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Spravidla je bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno rozdelené medzi účastníkmi v spore v závislosti na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinností účastníkov právneho vzťahu. Obvykle platí, že skutočností navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolností toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých a dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

21. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je plne v súlade s rozhodnutím najvyššej súdnej autority sp. zn. 4Cdo/146/2015.

22. Žalobcovia nepreukázali, že by nebohá S. N. vydržala vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. I keď sa v skutkových tvrdeniach uvádzal aj vzťah žalobcu 1/ k novovytvoreným parcelám geometrickým plánom Ing. V. H., predmetom konania nebolo určenie vlastníckeho práva žalobcu 1/ k týmto nehnuteľnostiam.

23. Žalobcovia 1/ až 4/ v odvolaní vytykajú súdu prvej inštancie, že nedodržaním postupu podľa § 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku porušil zásadu predvídateľnosti postupu súdu a jeho rozhodnutia, na ktorých stál Občiansky súdny poriadok. Poukazujú na konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/18/2010 zo 17. 02. 2011, v ktorom najvyšší súd vo vzťahu ku konkrétnej prejednávanej veci konštatoval „v nedodržaní postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p. ku ktorému došlo v danej veci, treba vidieť procesnú nesprávnosť, ktorá so zreteľom na individuálne okolností preskúmvanej veci (II.ÚS 261/06) viedla k zmareniu účelu sledovaného týmto zákonným ustanovením a neprispela k predvídateľnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa“.

23.1. Odvolací súd rešpektuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/18/2010, avšak jeho závery nie je možné zovšeobecniť. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 3MCdo/18/2010 zdôraznil, že procesnú nesprávnosť v nedodržaní postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p. konštatoval vzhľadom na individuálne okolností preskúmvanej veci. Takto vyhodnotil rozhodnutie sp. zn. 3 MCdo/18/2010 aj Najvyšší súd SR vo svojom uznesení sp. zn. 5Cdo/235/2013 z 10. 10. 2013, v ktorom poukázal na rovnaký záver (vo vzťahu k rozhodnutiu sp. zn. 3MCdo/18/2010) prijatý v rozhodnutí zo dňa 27. 02. 2013 pod sp. zn. 5Cdo/158/2011.

23.2. Nedodržanie procesného postupu súdom vyplývajúceho z ust. § 118 ods. 2 O. s. p. účinného od 15. 10. 2008 nepovažoval za odňatie možnosti konať pred súdom Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. 05. 2013, iba za tzv. inú vadu konania. Existencia takejto vady podľa rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/167/2012 sama o sebe nezakladá zmatečnosť rozhodnutia.

23.3. Podľa § 212 ods. 3 O. s. p. účinného ku dňu podania odvolania žalobcami 1/ až 4/ na vady konania pred súdom prvého stupňa mal odvolací súd prihliadať len, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd konštatuje, že nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 O. s. p. súdom prvej inštancie nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci z dôvodu, že na základe tvrdení žalobcov a nimi predkladaných dôkazov nebolo možné dospieť ani k záveru o vydržaní vlastníckeho práva žalobcom 1/ spoločne s nebohú S. N..

24. Žalobcovia 1/ až 4/ osobitne v odvolaní namietali spôsob rozhodnutia súdu prvej inštancie o povinnosti žalobcov 1/ až 6/ zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania. Napádaný výrok súdu prvej inštancie znie: „Navrhovatelia 1/ až 6/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet právneho

zástupcu odporcov 6/, 7/ vedený vo l.... náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia...“. Je možné súhlasiť s názorom odvolateľov, že uvedený výrok o trovách konania nie je formulovaný v súlade s § 142 ods. 1 O. s. p., účinného ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie, podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, priznával súd náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal a účet advokáta bol podľa § 149 ods. 1 O. s. p. iba platobným miestom pre náhradu trov konania.

24.1. Ďalšou výtkou odvolateľov vo vzťahu k uloženej povinnosti zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania sa odvolatelia domáhali aplikácie ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. s poukazom na charakter veci (bližšie neodôvodnený) a s poukazom na osobné a majetkové pomery žalobcu 1/, ktorý podľa tvrdení v odvolaní má 94 rokov, podlomené zdravie, jediný zdroj príjmu nízky dôchodok (výška neuvedená), z ktorého podstatnú časť minie na lieky a na náklady spojené so živobytím, oproti tomu žalovaní 6/ a 7/ majú byť slušne zarábajúci vysokoškolsky vzdelaní občania, ktorým by čiastka vyplatená advokátovi za zastupovanie v konaní chýbať nemala. Nezrozumiteľná je poznámka odvolateľov, že na ich veľké prekvapenie súd v konaní pokračoval napriek tomu, že sa strany sporu v priebehu konania dohodli, že vec vyriešia mimosúdne, keď späťvzatie žaloby bolo doručené súdu prvej inštancie až po rozhodnutí súdu rozsudkom v posledný deň odvolacej lehoty spolu s odvolaním vo veci samej. Výpočet výšky trov právneho zastúpenia označili odvolatelia za rozporný s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

25. Plnú moc na zastupovanie v spore udelil advokátovi JUDr. Pavlovi Halajovi žalovaný 6/ F.. Z. A. 17. 04. 2013 na č. l. 53 spisu. JUDr. Pavol Halaj nahliadol do súdneho spisu 18. 04. 2013 a 19. 04. 2013 požiadal súd prvej inštancie o odročenie pojednávania určeného na 24. 04. 2013 spolu so stručným vyjadrením k veci, že žalovaný 6/ namieta nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobcov a nepreukázanie ich naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Zastupovanie žalovanej 7/ prevzal advokát JUDr. Pavol Halaj podľa plnej moci na č. l. 86 spisu až 10. 06. 2013 a v jej mene podal 17. 06. 2013 podrobné vyjadrenie k veci. Právny zástupca žalovaných 6/ a 7/ sa dňa 19. 06. 2013 zúčastnil pojednávania pred Okresným súdom Rimavská Sobota. Vo vyúčtovaní trov zastúpenia žalovaných 6/ a 7/ na č. l. 179 až 182 vyказuje právny zástupca žalovaných 6/ a 7/ účasť na ohliadke na mieste samom dňa 18. 07. 2013 a hoci v záhlaví zápisnice spísanej súdom prvej inštancie na mieste samom na ohliadke v V. dňa 18. 07. 2013 nie je zástupca žalovaných 6/ a 7/ JUDr. Pavol Halaj uvedený ako prítomný, z textu zápisnice je zrejmé, že sa tejto ohliadky zúčastnil, pretože prítomní svedkovia a žalobcovia odpovedali na otázku právneho zástupcu žalovaného 6/ viackrát. Ďalší účtovaný úkon právnej služby advokátom JUDr. Pavlom Halajom je účasť na pojednávaní na Okresnom súde Rimavská Sobota dňa 11. 02. 2015, ktoré bolo odročené bez meritórneho prejednania. Podľa zápisnice o pojednávaní na č. l. 161 spisu sa JUDr. Pavol Halaj tohto pojednávania mienil zúčastniť, ustanovil sa na súd, a odročené bolo z dôvodu nevykázaného doručenia predvolania žalovanej 5/. Právny zástupca žalovaných 6/ a 7/ sa zúčastnil na Okresnom súde Rimavská Sobota aj pojednávania dňa 10. 04. 2015. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby účtoval právny zástupca žalovaných 6/ a 7/ podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. vo výške 1/13 výpočtového základu z dôvodu, že hodnotu veci nie je možné vyjadriť v peniazoch. V tomto sa zhodol so žalobcami, ktorí priamo v žalobe uviedli, že pre poplatkové účely nie je možné oceniť predmet konania, preto navrhujú výšku súdneho poplatku určiť v zmysle § 1 písm. b/ zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. V takejto výške, ako z hodnoty neurčitej vyrubil aj súd prvej inštancie súdny poplatok zo žaloby žalobcom podľa výzvy na č. l. 48 spisu. JUDr. Pavol Halaj vo vyúčtovaní trov právneho zastúpenia odkazuje na § 13 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z., podľa ktorého sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Zníženie tarifnej odmeny o 50 % u dvoch zastupovaných klientov znamená, že za zastupovanie dvoch klientov má advokát nárok na tarifnú odmenu v plnej výške 1-krát (50 % tarifná odmena + 50 % tarifná odmena = 100 % tarifná odmena). Vyúčtovanie odmeny za uskutočnené právne služby je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z. z., keď k základnej sadzbe tarifnej odmeny je pripočítaná len výška paušálnej náhrady nákladov (tzv. režírný paušál) podľa § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z., a to len 1-krát ku každému úkonu. Spolu s vyúčtovaním trov právneho zastúpenia doložil právny zástupca JUDr. Pavol Halaj aj kópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty, správne preto súd prvej inštancie v súlade s § 18 ods. 3 vyhlásky č. 655/2004 Z. z. zvýšil odmenu a náhrady priznané advokátovi o daň z pridanej hodnoty. Výšku vyúčtovaných cestovných trov odvolatelia nerozporovali.

26. Podľa § 150 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016 mohol súd výnimočne nepriznať náhradu trov konania celkom alebo sčasti, ak pre to existovali dôvody hodné osobitného zreteľa. Priamo v texte tohto zákonného ustanovenia je uvedené, že musí ísť o výnimočnú situáciu, výnimku z pravidla, že účastníkovi, ktorý má v spore úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Súd prvej inštancie trovy právneho zastúpenia krátil, označujúc dva úkony právnej služby za neúčelné. Žalovaní 6/ a 7/ sa proti tomuto rozhodnutiu neodvolali.

26.1. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo 7/2010, 18/2010 z 23.02.2011 ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdości. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Toto ustanovenie preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnému účastníkovi konania, vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadnuť v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie predmetného ustanovenia sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoje účastníkov v priebehu konania a pod.

27. Odvolací súd zo spisu nezistil také okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali výnimočne náhradu trov konania žalovaným 6/ a 7/ ako úspešným stranám v spore nepriznať. Žalovaní 6/ a 7/ od počiatku popierali uplatnený nárok s vecnou argumentáciou, napriek tomu žalobcovia viedli spor od roku 2011 až do roku 2015, kedy sa len štyria z nich rozhodli vziať žalobu späť. Dve žalobkyne Z. S. a D. E. k späťvzatiu žaloby nepristúpili. Povinnosť nahradiť trovy konania žalovaným 6/ a 7/ vznikla v prvoinštančnom konaní spoločne a nerozdielne všetkým šiestim žalobcom, z tohto dôvodu nemožno za dôvody hodné osobitného zreteľa považovať ani vek prvého žalobcu a jeho osobné a majetkové pomery inak nepreukázané a nezdokladované a za všeobecné, bez výpovednej hodnoty možno označiť aj tvrdenia žalobcov 1/ až 4/ v odvolaní ohľadne príjmov a pomerov žalovaných 6/ a 7/, ktorým náhrada trov konania prisúdená bola. Za tejto situácie odvolací súd dospel k názoru, že súd prvej inštancie nepochybil, ak pre rozhodnutie o trovách konania neaplikoval ust. § 150 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016. I keď je z rozhodnutia súdu prvej inštancie zrejmé, kto a komu má nahradiť trovy konania, vzhľadom na výtky žalobcov 1/ až 4/ v odvolaní, zmenil odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v treťom výroku tak, že žalobcom 1/ až 6/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov konania vo výške 995,41 € podľa špecifikácie v rozsudku súdu prvej inštancie na účet ich právneho zástupcu - advokáta JUDr. Pavla Halaja, vedený vo I., a. s., pobočka V., číslo účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Ide len o formálnu zmenu, nie obsahovú tak, aby výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti žalobcov 1/ až 6/ nahradiť žalovaným trovy konania, bol v súlade s vtedy účinným ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

28. Druhý výrok o trovách konania ostatných žalovaných bol potvrdený ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p.

29. Trovy odvolacieho konania vznikli len žalovaným 6/ a 7/. O povinnosti žalobcov 1/ až 4/ (odvolateľov) zaplatiť žalovaným 6/ a 7/ náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p. podľa úspechu v odvolacom konaní. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C. s. p. Ostatným žalovaným náhrada trov odvolacieho konania priznaná nebola, z dôvodu že im nevznikli (6Cdo/544/2015 z 26. 10. 2016).

30. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).